

Bước chuyển chiến lược hợp tác số khu vực:

Từ kết nối hạ tầng sang kết nối trí tuệ, dữ liệu và thể chế

“

Trong bối cảnh chuyển đổi số toàn cầu đang bước sang giai đoạn định hình lại trật tự công nghệ và không gian phát triển, Hội nghị Bộ trưởng số ASEAN lần thứ 6 (ADGMIN 6) tổ chức tại Hà Nội vừa qua đã vượt ra ngoài khuôn khổ một sự kiện thường niên. Sự kiện này cho thấy ASEAN đang tìm kiếm một mô hình hợp tác số mới, chuyển trọng tâm từ kết nối hạ tầng sang kết nối trí tuệ, dữ liệu và thể chế. Từ các thảo luận chính sách đến những định hướng dài hạn, ADGMIN 6 phản ánh nỗ lực của khu vực trong việc chủ động thích ứng với những thay đổi sâu sắc của kỷ nguyên số.

”

Hội nghị Bộ trưởng số ASEAN lần thứ 6 ra Tuyên bố Hà Nội về hợp tác số. Ảnh: PV.

TS. Kao Kim Hourn, Tổng Thư ký ASEAN (đứng thứ 6, hàng đầu từ trái qua phải) gặp gỡ song phương với phái đoàn Hội đồng Doanh nghiệp Mỹ - ASEAN (US-ABC) bên lề ADGMIN 6 tại Hà Nội, Việt Nam. Ảnh: PV.

Dòng chảy chuyển đổi số khu vực

Hợp tác số đã trở thành một trong những trụ cột quan trọng nhất của tiến trình xây dựng Cộng đồng ASEAN trong hơn một thập niên trở lại đây. Từ những bước đi ban đầu tập trung vào phát triển hạ tầng viễn thông, giảm khoảng cách số và thúc đẩy kết nối công nghệ thông tin và truyền thông (ICT), hợp tác số ASEAN dần mở rộng sang các lĩnh vực kinh tế số, chính phủ điện tử và dịch vụ công trực tuyến. Tuy nhiên, những thay đổi nhanh chóng của công nghệ, đặc biệt là sự trỗi dậy của dữ liệu lớn, trí tuệ nhân tạo và các nền tảng số xuyên biên giới, đang đặt ra yêu cầu phải tái định vị cách tiếp cận hợp tác trong toàn khu vực.

ADGMIN 6 diễn ra trong bối cảnh đó, khi ASEAN không còn đứng trước bài toán “có hay không chuyển đổi số”, mà là câu hỏi về cách thức chuyển đổi số một cách an toàn, bao trùm và bền vững. Việc Hội nghị lựa chọn chủ đề gắn với khả năng thích ứng cho thấy

nhận thức chung rằng chuyển đổi số không còn là quá trình kỹ thuật thuần túy, mà là một quá trình tái cấu trúc kinh tế, xã hội và quản trị.

Nếu ở các kỳ Hội nghị trước, nội dung thảo luận chủ yếu xoay quanh việc mở rộng hạ tầng, phổ cập kết nối và thúc đẩy ứng dụng công nghệ, thì tại ADGMIN 6, trọng tâm đã dịch chuyển rõ rệt sang các vấn đề có tính nền tảng và lâu dài hơn. Đó là cách ASEAN quản trị dữ liệu, xây dựng lòng tin số, bảo đảm an toàn không gian mạng và định hình cách tiếp cận chung đối với các công nghệ mới nổi. Sự dịch chuyển này phản ánh thực tế rằng hạ tầng số, dù vẫn quan trọng, đã không còn là yếu tố quyết định duy nhất cho năng lực cạnh tranh số của một khu vực.

ADGMIN 6 vì thế không chỉ là một sự kiện đối thoại chính sách, mà còn là nơi ASEAN tự nhìn lại vị trí của mình trong bức tranh chuyển đổi số toàn cầu. Trước áp lực cạnh tranh công nghệ ngày càng gay gắt giữa các trung tâm kinh tế lớn, ASEAN đứng trước yêu cầu

vừa phải giữ vững tính trung tâm, vừa phải bảo đảm lợi ích của từng quốc gia thành viên với mức độ phát triển rất khác nhau. Hội nghị cho thấy nỗ lực tìm kiếm điểm cân bằng giữa hội nhập sâu và bảo đảm chủ quyền số, giữa mở cửa dữ liệu và bảo vệ quyền riêng tư, giữa đổi mới sáng tạo và kiểm soát rủi ro.

Những trục chính sách lớn từ ADGMIN 6

Một trong những điểm nổi bật của ADGMIN 6 là cách các nội dung thảo luận được tổ chức xoay quanh những trục chính sách cốt lõi, thay vì các chương trình hành động rời rạc. Điều này phản ánh xu hướng chuyển từ hợp tác theo dự án sang hợp tác theo chiến lược, nơi mỗi quyết sách đều gắn với tầm nhìn dài hạn của khu vực.

Trục chính sách đầu tiên và có ý nghĩa nền tảng là quản trị dữ liệu và luồng dữ liệu xuyên biên giới. Trong nền kinh tế số, dữ liệu không chỉ là tài nguyên mà còn là yếu tố quyết định năng lực đổi mới và sức cạnh tranh. Tuy nhiên, sự khác biệt về khung pháp lý, năng lực quản trị và mức độ sẵn sàng giữa các quốc gia ASEAN đang tạo ra những “điểm nghẽn mềm” đối với dòng chảy dữ liệu. ADGMIN 6 cho thấy các nước ASEAN đã thống nhất nhận thức rằng không thể phát triển kinh tế số khu vực nếu thiếu một cách tiếp cận chung về quản trị dữ liệu, trong đó vừa tạo điều kiện cho lưu chuyển hợp pháp, vừa bảo đảm an ninh, an toàn và quyền riêng tư.

Trục chính sách thứ hai là trí tuệ nhân tạo và các công nghệ mới nổi. Không còn dừng lại ở việc khuyến khích ứng dụng AI, các thảo luận tại Hội nghị tập trung nhiều hơn vào vấn đề sử dụng AI có trách nhiệm, minh bạch và phù hợp với bối cảnh xã hội ASEAN. Điều này cho thấy ASEAN đang tiếp cận AI không chỉ như một công cụ tăng trưởng, mà còn như một yếu tố cần được quản trị để tránh tạo ra bất bình đẳng mới hoặc

rủi ro hệ thống. Việc đặt vấn đề đạo đức, an toàn và trách nhiệm trong phát triển AI phản ánh cách tiếp cận thận trọng nhưng chủ động của khu vực.

An toàn, an ninh mạng là trục chính sách thứ ba, được đặt trong mối liên hệ chặt chẽ với niềm tin số. Khi các dịch vụ công, hoạt động kinh tế và tương tác xã hội ngày càng phụ thuộc vào môi trường trực tuyến, các mối đe dọa mạng không còn là vấn đề kỹ thuật đơn lẻ mà trở thành thách thức an ninh phi truyền thống. ADGMIN 6 nhấn mạnh nhu cầu tăng cường chia sẻ thông tin, phối hợp ứng phó và xây dựng năng lực chung, coi an ninh mạng là điều kiện tiên quyết để chuyển đổi số thành công.

Bên cạnh đó, Hội nghị cũng dành sự quan tâm đáng kể tới tính bao trùm của chuyển đổi số. ASEAN là khu vực có sự chênh lệch lớn về trình độ phát triển, cả giữa các quốc gia và trong nội bộ từng quốc gia. Nếu không có các chính sách điều tiết phù hợp, chuyển đổi số có thể làm gia tăng khoảng cách phát triển thay vì thu hẹp nó. Việc lồng ghép mục tiêu bao trùm vào các thảo luận chính sách cho thấy ASEAN đang cố gắng bảo đảm rằng lợi ích của kinh tế số không chỉ tập trung vào các trung tâm đô thị hay nhóm doanh nghiệp lớn.

Điểm đáng chú ý là các trục chính sách này không được thảo luận một cách biệt lập, mà được đặt trong mối quan hệ tương hỗ. Quản trị dữ liệu gắn với an ninh mạng, phát triển AI gắn với đạo đức và bao trùm, còn chuyển đổi số gắn với phát triển bền vững. Cách tiếp cận này cho thấy ADGMIN 6 không chỉ hướng tới giải quyết các vấn đề trước mắt, mà còn đặt nền móng cho một kiến trúc hợp tác số toàn diện hơn của ASEAN trong giai đoạn tới.

Việt Nam và vai trò điều phối trong hợp tác số ASEAN

Việc Việt Nam đăng cai tổ chức ADGMIN 6 diễn ra trong bối cảnh chuyển đổi số đã trở thành một trong những ưu tiên chiến lược hàng đầu của quốc gia. Tuy nhiên, vai trò của Việt Nam tại ADGMIN 6 không chỉ

dừng lại ở tư cách chủ nhà tổ chức, mà thể hiện ở khả năng điều phối thảo luận và đóng góp vào việc định hình nghị trình chung của khu vực.

Trước hết, việc lựa chọn chủ đề và cách thiết kế nội dung hội nghị cho thấy sự chủ động của Việt Nam trong việc đặt ra những vấn đề có tính dài hạn. Thay vì tập trung vào các kết quả ngắn hạn, Hội nghị được định hướng để thảo luận về các nền tảng thể chế và chính sách cho hợp tác số trong giai đoạn tiếp theo. Cách tiếp cận này phù hợp với xu hướng chuyển đổi từ tư duy dự án sang tư duy chiến lược, đồng thời phản ánh kinh nghiệm thực tiễn của Việt Nam trong quá trình triển khai các chương trình chuyển đổi số quốc gia.

Bên cạnh đó, Việt Nam đóng vai trò cầu nối giữa hợp tác nội khối ASEAN và hợp tác với các đối tác bên ngoài. Trong bối cảnh chuyển đổi số mang tính toàn cầu, không một khu vực nào có thể phát triển tách rời khỏi các dòng chảy công nghệ và dữ liệu quốc tế. Việc thúc đẩy các cơ chế đối thoại và hợp tác số với các đối tác đối thoại cho thấy ASEAN, với sự điều phối của Việt Nam, đang tìm cách mở rộng không gian hợp tác nhưng vẫn giữ được tính chủ động và tự chủ chiến lược.

Vai trò của Việt Nam cũng thể hiện ở việc lồng ghép các ưu tiên khu vực với các mục tiêu phát triển bền vững và bao trùm. Những nội dung liên quan đến chuyển đổi số xanh, sử dụng hiệu quả tài nguyên và giảm phát thải trong lĩnh vực công nghệ đã được đưa vào thảo luận như một phần của hợp tác số. Điều này phản ánh nhận thức rằng chuyển đổi số không thể tách rời khỏi các thách thức môi trường và phát triển bền vững, đặc biệt trong bối cảnh biến đổi khí hậu đang tác động mạnh mẽ tới ASEAN.

Ở góc độ rộng hơn, ADGMIN 6 cũng là dịp để Việt Nam khẳng định vai trò ngày càng rõ nét trong các vấn đề khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo của khu vực. Thông qua việc chia sẻ kinh nghiệm, thúc đẩy đối thoại và đề xuất các sáng kiến hợp tác, Việt Nam góp phần làm phong phú thêm nội dung hợp tác số ASEAN, đồng thời tạo điều kiện để các doanh nghiệp và tổ chức trong nước tham gia sâu hơn vào không gian số khu vực.

*
* *

Chuyển đổi số đang đặt ASEAN trước một giai đoạn phát triển mới, nơi cơ hội và thách thức đan xen ở quy mô chưa từng có. ADGMIN 6 cho thấy khu vực đã bước qua giai đoạn nhận thức và đang tiến vào giai đoạn định hình các cấu trúc hợp tác dài hạn. Những thảo luận tại Hà Nội không chỉ phản ánh nhu cầu thích ứng trước sự thay đổi nhanh chóng của công nghệ, mà còn cho thấy quyết tâm xây dựng một cộng đồng số ASEAN dựa trên niềm tin, trách nhiệm và tính bao trùm.

Trong dòng chảy đó, ADGMIN 6 có thể được xem như một điểm mốc, nơi ASEAN bắt đầu chuyển từ tư duy “bắt kịp” sang tư duy “định hình”. Việc đặt trọng tâm vào quản trị, đạo đức và hợp tác chiến lược cho thấy khu vực đang tìm kiếm một con đường phát triển số phù hợp với đặc thù của mình, thay vì chỉ sao chép các mô hình bên ngoài. Với vai trò điều phối và dẫn dắt tại Hội nghị, Việt Nam đã góp phần quan trọng vào quá trình này, đồng thời mở ra những kỳ vọng mới cho hợp tác khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo của ASEAN trong giai đoạn tới ✍

BV